

שבת ומועדים

אשכול יוסף

מאוצרותיו של הרה"ג יוסף חי סימן טוב שליט"א

מחבר סדרת "אשכול יוסף" עה"ת והמועדים

וספרי "כרם יוסף" על הש"ס

טענות אי ידיעה בהעברת סמים במטוס

שאלה:

בעקבות המעשה שאירע בשדה התעופה בסין, בבחור ישיבה שמוחזק במאסר בעקבות שנתפס מוביל תיק עם סמים, אותו היה אמור להעביר למישהו שהמתין לו מחוץ לשדה התעופה. הבחור טוען להגנתו, שלא ידע דבר וחצי דבר מתכולת התיק, ורק בעלייתו למטוס בישראל נענה לתחוננו של בני"א תימהוני, שיעשה עמו טובה להעביר את התיק למישהו שימתין לו ברדתו מכבש המטוס. הרשויות בסין טוענים שאפילו אם התנדב להעביר את התיק בהתנדבות, לא יתכן שלא ידע על תכולתו, ועל כך בית המשפט בסין מבקש לגזור עליו מאסר עולם, ע"פ החוק בסין. אמנם, לאחר התערבות קדחתנית של עסקנים וראשי ציבור, הגיע הדבר עד לפתחו של נשיא סין, שמסרב ג"כ להשתכנע שהבחור לא ידע שנושא בקרבו סמים, אך לאחר התפעלותו ממה שדיברו על ליבו, ניאות לשקול זאת מחדש לאחר קבלת חוות דעת ע"פ תוה"ק, אם יש להאמין לבחור שלא ידע על תכולת התיק אותו נשא שעות רבות?

התשובה:

ע"פ דעת תורה בהחלט יש להאמין לשליח שעשה זאת בתום לב, ולא ידע שהביאו לו להעביר סמים, הן מעצם העובדה שמדובר בבחור יר"ש שמוחזק לכשרות, ומקיים מצוות התורה ודיני השו"ע בדקדוק, בודאי לא יסייע בידי פושעים ועוברי עבירה, וע"פ התורה עוון חמור הוא להחזיק ולהתעסק עם סמים שמשחיתים את הנפש וצולם אנוש, ומקצרים ימי האדם.

זאת ועוד, ע"פ דעת תורה כל מי שמקבל לידיו לשמור על חפצים או ממון, אינו מדקדק לדעת מה הפקידו אצלו, ולכן אם וכאשר אדם הפקיד אצל חברו מזוודה או שק מלא בתכולה, והנפקד פשע ולא שמר עליו כראוי, והפקדון נשרף או נגנב או נאבד, והמפקיד טוען שהיה במזוודה חפצים יקרי ערך או כסף וזהב, והנפקד אומר שאינו יודע איזו תכולה היה במזוודה או בשק, ואולי היו שם רק בגדים וכדומה, המפקיד ידו על התחתונה, ואינו יכול לחייב את הנפקד, אלא באותו דבר מועט שהנפקד סבור ומודה שיתכן והיה במזוודה.

כמו"כ בנידוד יש להאמין את הבחור שלא היה יודע מהסמים שהיו בתיק, ויש לעשות מאמץ כביר לתפוס את אותם הפושעים שמסרו זאת לידו ולהעמידם לדין, ויקוים בו צדיק מצרה נחלץ ויבוא רשע תחתיו.

מקורות:

בירושלמי (ב"ק פ"ו ה"ה) מובא מעשה באחד שהפקיד אצל

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (כ"ה, ג') מדוע דוקא שריפה מצויה בעוון זיכול שבת?

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בשם רב אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת שנאמר (וימינו י"ז) "ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבלתי שאת משא ובוא בשערי ירושלים ביום השבת והצתי אש בשעריה ואכלה ארמונות ירושלים ולא תכבה". מאי ולא תכבה? אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שאין בני אדם מצויין לכבותה, [מסכת שבת דף קי"ט ע"ב].

יישוב א' - מידה כנגד מידה שמחללין את השבת בהבערת אש

לכאן י"ל בפשיטות שכיון שעיקר חילול שבת הוא בהבערת אש, שמוציאים אש להאיר המבואות והבתים, וכן לבשל ולחמם, וכן לעשיית שאר מלאכות, כגון בניית לבנים והתכת ברזלים, שהאש היא מעיקר המלאכות, נמצא מחללין את השבת בהבערות רבות, לכך עונשו במידה כנגד מידה שע"כ ח"ו הדליקה מצויה, ומכלה ממון ונפש.

יישוב ב' - לכלות ממון שמבקש להרבות ע"י חילול שבת

בספר זר הצבי (כי משא עמ' קמ"ב) מובא שהעונש בזה מידה כנגד מידה, לפי שהאדם מחלל שבת כדי להרוויח עוד ממון ולהרבות רכושו והונו, על כן הדליקה מצויה במקום שמחללין את השבת לכלות ולאבד את כל רכוש האדם המבקש להתעשר באיסור חילול שבת.

יישוב ג' - מעכב בניין בהמ"ק שעתידי להבנות באש

בחי' עיון יעקב (עמ' יט) מתרץ ע"פ מ"ש בגמרא שבת (קט), אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד הם נגאלים והיה נבנה בהמ"ק באש, כדכתיב "ויצת אש בציון", ודרשו חז"ל (ב"ק ס) אמר הקב"ה אני הצתי אש בציון ואני עתיד לבנותה באש, שנא' "ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה", וכן כתב רש"י (ב"ב ס"ג). סוכה מא). שבהמ"ק השלישי עתיד לרדת מן השמים, וכ"כ התוספות (ס), ועיין בזה בארוכה בחיבורי אשכול יוסף מועדים (עמ' עא). ומכיון שהמחלל את השבת מעכב את בניין בית המקדש שעתידי להיבנות באש, לכך נענש במידה כנגד מידה באש, ומפני כך אין הדליקה מצויה אלא במקום שמחללים את השבת.

יישוב ד' - היפך מענג את השבת שנותנים לו משאלות ליבו

עוד מתרץ העיון יעקב (ס) ע"פ מ"ש בשבת (קט), אמר רב יהודה אמר רב, כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו, שנא' (מלאכי ג') "והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך", ולכן הוא הדין להיפך, מי שח"ו מחלל שבת נשרף כל חמדתו ומשאלות לבו, כדרך שנאמר (ד"ה ג' ז') "וישרוף את ביתו וגו' ואת כל חמדתם".

יישוב ה' - הדליקה מצויה במקום שמקבלים שבת בבחילות

בחי' פרשת מרדכי (על עמ' יעקב) מובא שאין כוונת הגמרא שדליקה מצויה במקום שמחללים שבת מדין עונש, שא"כ היה לגמ' לומר בעוון חילול שבת מצויה הדליקה, ועוד שאם הם מחללי שבת הלא יבואו לכבות הדליקה אף בשבת, אלא כוונת התנא דבארצות חמות כמו ארץ ישראל ובכל שאין בהן צורך כ"כ בתנורים לחמם ביתם, ומבשלים בכורים בחצר, וגם אין משתמשין בנרות הרבה כמו במקומות אחרים, דאין לילותיהם ארוכים כ"כ אפי'

טענות אי ידענה באעברת סמים במטוס – המשך:

חבירו שק צרו, ואירעו אונס בעקבות פשיעת השומר, המפקיד טען שהשק היה מלא דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, ואילו המפקיד אומר שמא פסולת או חול היה מלא, הדין הוא שישבע המפקיד ויטול. והקשה הרא"ש ב"ק (פ"ו ס"ט ט"ו), שכמו גבי יורשים אין להם לידע במילי דאבוהון, ונאמנים לומר שלא היו יודעים, כמו כן אין לנפקד לידע מה הופקד אצלו, דמילתא דשכיחא הוא דמפקיד איניש גבי חבריה שקין ותיבות מלאים חפצים ואין הנפקד מדקדק לידע כל מה שיש בשקין ובתיבות. ולכן אפי' נפקד מודה במקצת לא חייב בזה שבועה מהתורה, ואם מודה במקצת ועל השאר אומר איני יודע, אין אומרים מתוך שאין יכול לישבע משלם. וכתב הרא"ש שמה ש"א שמ"מ חכמים עשו תקנת נגול בפקדון, שישבע המפקיד ויטול, כיון שאין הנפקד יודע, וע"ז הביאו דברי הירושלמי, דבר קשה הוא מאד, כי מעשים בכל יום שאין הנפקד מדקדק לידע מה שיש בשקין ובמרוצופין שמפקדין אצלו. ולכן מבאר הרא"ש שהירושלמי בכלל לא מיירי במפקד ונפקד, אלא במזיק באשו, כגון שנשרף ביתו בפשיעה, שהדין הוא שהניזק נשבע מה נשרף ונוטל. וכ"כ הטור (פ"מ ס"י כ"ז), שאין לנפקד לדעת מה הופקד אצלו, ומצוי הדבר שאין הנפקד יודע מה הופקד אצלו. ואמנם תיקנו הגאונים במקרה שניכר טענת רמאות, כגון שמודה במקצת ועל השאר אומר איני יודע, שישבע הנפקד ונוטל, וכ"כ הרא"ש.

וכ"כ הבי"ט (ס"ט) שכדעת הרא"ש כן הסכמת המפרשים, וכן דעת הראב"ד והרי"ף ועוד ראשונים שהירושלמי מיירי לעניין מזיק באש, ושכן ק"ל להלכה, ולכן לא הביא דין זה בשו"ע שם, ובס"י צ' הביא דעת הרמב"ם (פ"ה מהל' אה"ע) שסובר את דברי הירושלמי, וציין שיש חולקים עליו, וציין ג"כ לסי' רח"ץ הנ"ל ששם יתבאר הדין, ומבואר שהשמיט דין זה, ואינו סובר אותו להלכה, וכמבואר בב"י. והנה גם לדעת הרמב"ם שנאמן המפקד בשבועה, ביאר הב"ח שאין זה מטעם שהנפקד יש לו לדעת מה הופקד אצלו, אלא רק משום תקנה מיוחדת להאמין למפקיד, משום שהנפקד פשע ולא שמר כראוי על הפקדון, אבל גם הרמב"ם מודה לעצם הדבר, שפעמים הרבה שאין הנפקד יודע מה הופקד אצלו. ואשר ע"כ יש להאמין את הבחור שהעביר את התיק בתום לב, ולא ידע מתכולתו שיש בו סמים, וגם לפי שלא חשוד למעשים כאלה.

והנה יעויין בש"ך (ס"ט סק"ה), שהביא משו"ת המבי"ט (ת"צ ס"י ק"ג), שאפי' נתן לו אבן הבדולח, מגולה ולא מכוסה, נאמן הנפקד לומר שאינו יודע כמה היה שוה, ואם היה שוה הרבה כמו שטוען המפקד, והש"ך חולק עליו דה"ז מחוייב שבועה, ומתוך שאינו יכול לישבע משלם.

ובספר שורשי הי"ם (הלכות מלוה ולוה פק"ג ה"ג ט"ד), כתב לקיים דברי המבי"ט, שאפילו כאשר הפקדון בעין, אין הנפקד מדקדק לידע טיבו ושווי של הפקדון, וכמבואר שם בסמ"ע, ולכן אפי' הבחור מודה שהסתכל בתוך התיק, נאמן הוא בטענתו שלא הבחין שמדובר בסמים, ובתום לב ובשגגה גמורה הוליך עמו את התיק, להתחסד ולעזור לזולת, ועל כן יש לפוטרו ולשחררו לחיים טובים ולשלום, ובודאי כבר הבין חומרת העניין ולא ישוב לכיסלה עוד.

מדוד דוקא שריפה מצויה בעוון

זיכול שבת? – המשך –

בחורף, על כן אין הדליקה מצויה אצלם כמו בשאר ארצות, אך בלילי שבתות שכל אחד מחוייב להדליק נר בביתו (שם ס"ה) ונוהגים להטמין במוכין את התבשיל ליום שבת, יש להזהר בכל זה להעמידם במקום בטוח שלא תאחו האור בבית ח"ו, ומי שמטמין ומדליק את הנר מבעוד יום ודאי נוהר בזה, כיון שיש לו פנאי. אבל מי שמאחר בהדלקה ובהטמנה ורק כשמרגיש שקידש היום הרי הוא נחפו במעשיו, ועל ידי זה ח"ו עלול שתצא הדליקה ביום השבת, וזה כוונת הגמרא שאין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת, היינו במקום שמאחרין לקדש את השבת בכניסתו.

יישוב ו' – אש גיהנום אינו שובת למי שמחלל את השבת

מרח' החיד"א (משמנת א"ק) מבאר בשם הרב וידאל צרפתי, הדנה אמרו בזה"ק שהרשעים נחים בגיהנום בשבת חוץ מאלו שחיללו שבת, [וכבר ידעת מ"ש הב"ח (פ"ה ס"י ט"ז) ע"פ תוס' ביצה (ג'.) שטעם הרחת בשמים במוצ"ש משום אש גיהנום שמתחיל לשרוף ולהסריח]. וזה מה שנרמז בכתוב "ולא תבערו אש בכל מושבותיכם" שע"י שמבעיר אש ומחלל שבת, מבעיר אש בכל מושבותיכם, אף בקבר ביום השבת, שאין אש גיהנום בשבת פוסק למחללי שבת. נמצא שאין הדליקה מצויה בשבת בגיהנום אלא במקום שמחללים שבת.

יישוב ז' – במקום ששומרים שבת אין שריפות כי לא יוכלו לכבות

ע"ל בס"ד הדנה בשבת יש לנו סגולה גדולה שאין הדליקה מצויה לשומריה לפי שקיימא לן להלכה שאסור לכבות דליקה בשבת שאין בה פיקוח נפש, כדאיתא במסכת שבת (פ"ק.). ולכן מכיון שאסור לכבות את הדליקה בשבת, ממיילא יש בשבת סגולה גדולה שאין הדליקה מצויה בה, שכיון שאין אנו יכולים לכבותה אין הקב"ה מוזנח במחוזותינו. וכן מצוין שם להדיא בגמרא: "מעשה ונפלה דליקה בחצירו של יוסף בן סימאי בשיחין, ובאו אנשי גיסטרא של ציפורי לכבות מפני שאפוטרופוס של מלך היה, ולא הניחון מפני כבוד השבת, ונעשה לו נס וירדו גשמים וכיבו". ופירוש זה עולה כפפתור ופרח עם מה שדרשו בגמ' בשבת (ק"ט): שאין הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת ממה שנאמר: "ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השבת ולבלתי שאת משא וגו' והצתי אש בשעריה ואכלה ארמונות ירושלים ולא תכבה", ודורשת הגמ' מאי ולא תכבה? אמר רב נחמן בר יצחק בשעה שאין בני אדם מצויין לכבותה, ופירש רש"י בשבת, היינו שאסור לכבות בשבת הדליקה. וקשה שהלא מדובר במקום שמחללין את השבת ואם כן יכבו הם את השריפה, ועוד דאם כן מצוין שאדרכה ע"י שמירת השבת אי אפשר לכבות את השריפה. אך לאור האמור מיושב דאדרכה כוונת הגמרא שבשבת שאסור לכבות השריפה לא עמד להן סגולה זו שאין הדליקה מצויה אלא מחמת האיסור לכבות, כיון שהם מכבים, ואז מכאן ואילך ולא תכבה.

יישוב ח' – כל דבר קודש שמתחלל נידון בשריפה

המהר"ל מבאר שכל דבר קודש שמתחלל כמו תרומה שנשמאת משפטת בשריפה (שם ס"ה), וכן בשר קודש שנפסל דינו בשריפה (פסחים פ"ג.), וכן בת כהן שזינתה, את אביה היא מחללת באש תישרף (ויקרא כ"ב). וביאר שהטעם בזה הוא לפי שהקדושה נמשלה כאש, ולכן הדברים החומריים שבעולם זה אפשר להם להתחבר לכל היסודות, שהם אור מים ועפר, חוץ מהאש, ומפני כך ראוי שדבר שהוא קודש ונתחלל מקדושתו שיהיה נידון באש, ולפיכך יום השבת שהוא קודש, כאשר בני אדם אינם שומרים ומחללים אותה נגזר מן הקדושה העליונה שראוי לשבת שיהיו נידונים ח"ו בשריפת אש.

יישוב ט' – עיקר מויל השבת גורם כיליון ושולט בניו שמחללה

בעל המכתב סופר (הצ"ח כ"ג) ליקוטי צמר ליקוטי עמ"ס (שם) מבאר שמזול של יום השבת גורם כיליון, אלא שבזכות שמירת שבת הקב"ה מברכו למעלה מהטבע, וכיון שמחללים את יום השבת ח"ו האש באה ועושה את שלה כפי טבעו של יום.

**מתוך הספר "אשכול יוסף" על התורה
וראה שם עוד תירוצים נפלאים**

פרשת שקלים: "ולקחת את כסף הכפורים מאת בני ישראל" (ל', ט"ז)

מה החידוש שממשכנין על מוציאת

השקל והלא כופים על כל מצות עשה?

כך אמר הקב"ה, משכנו את ישראל על שקליהן כדי שיהיו קרבנות ציבור קרבין מהן, מפני שקרבנות הצבור מרצין ומכפרין בין ישראל לאביהן שבשמים, וכן מצינו בתרומות שקלים ששקלו בני ישראל במדבר, שנא: "ולקחת את כסף הכפורים מאת בני ישראל", [תוספתא פ"ק דשקלים ה"ו, ועיין גם במשנה פ"ק דשקלים].

באחד באדר ממשמיעין על השקלים כדי שיכין כל אחד ואחד מוציאת השקל שלו, בחמשה עשר בו ישבו השולחנים בכל מדינה ומדינה והיו תובעין בנחת, כל מי שיתן להם יקבלו ממנו ומי שלא נתן אין כופין אותו ליתן, בחמשה ועשרים בו ישבו במקדש לגבות. מכאן ואילך כופין את מי שלא נתן עד שיתן, וכל מי שלא ייתן ממשכנין אותו ולוקחין עבטו בעל כרחו ואפילו כסותו, (רמב"ם פ"א מהל' שקלים ה"ט).

יישוב א' - אע"פ שבקרבנות הבאים לכפרה אין ממשכנין

נראה ליישב ע"פ המשנה בערכין (פג). חייבי ערכין ממשכנין אותן, דכיון דאינו בא לכפרה עלול האדם להשהות חיובו, (עיין נט"ז ז"ק מ). חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן, כיון שהם באים לכפרה ממילא אין צורך למשכן, דודאי יביא כדי שיתכפר לו. חייבי עולות ושלמים ממשכנין אותן, ואע"פ שאין מתכפר לו עד שיתרצה, שנא: (ויקרא 6) "לרצונו", כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. ולפי"ז י"ל אע"פ שבעלמא כופין על כל מצוות עשה, ומכין אותו עד שתצא נפשו כדאייתא בכתובות (מט). מ"מ לענין חיוב הבאת השקלים כיון שבא לכפרה, כמו שמפורש בכתוב, וכן אייתא בתוספתא (פ"ק דשקלים): "משישבו במקדש התחילו למשכן, משכנו ישראל על שקליהן כדי שיהיו קרבנות צבור קרבין מהן. משל לאחד שעלתה לו מכה ברגלו והיה הרופא כופתו ומחתך בבשרו בשביל לרפואתו, כך אמר הקב"ה משכנו את ישראל על שקליהן כדי שיהיו קרבנות הצבור קרבין מהן מפני שקרבנות הצבור מרצין ומכפרין בין ישראל לאביהן שבשמים", ועל כן לולא חיוב הכתוב למשכן, לא היה מן הדין למשכן בעד הבאת השקלים, לפי שעיקרו בא לכפרה, לכך בא הכתוב להורות שאע"פ כ ממשכנין בשקלי הקודש. ויש לבאר מה נשתנה הבאת השקלים שממשכנין בהן, אע"פ שבאים לכפרה, י"ל דמכיון שאינם באים על חטא פרטי של האדם, כמבואר ברש"י ד"ה לכפר על נפשותיכם (ע"ש טעם), לכך בא הכתוב להורות שבזה יש למשכנו שעלול להשהות חיובו.

יישוב ב' - לחדש שחיובם על האדם ולא חיוב ציבור

ע"ל דהיה מקום לומר שהשקלים הוי חיוב ציבור, ולא חיוב על הגברא, שהרי נרמז בכתוב זה שלושה תרומות, א', תרומת אדנים. ב', מוציאת השקל לקרבנות ציבור. ג', תרומת המשכן, כמבואר ברש"י (ד"ה לפי על נפשותיכם). וכל אלו התרומות הם לדברים של ציבור, כתרומת אדנים ובניית המשכן וקרבנות ציבור, שאינם באים לכפר על חטא יחיד דווקא, אלא מכה חיוב ציבור, וממילא היה מקום לומר דהוי חיוב דציבורא ולא שייך למשכן עליהם, קמ"ל דהוי חיובא אנברא וממשכנין עליהם.

יישוב ג' - אע"פ שזמנה כל השנה ממשכנין מכ"ה באדר

בחי' הרב אפרים על הירושלמי פ"ק דשקלים, מקשה כאמור, ומתריך שבעצם מה ששנינו שממשכנין על השקלים, הוי מצד הדין דכופין על מצות עשה של נתינת מוציאת השקל, אמנם לולא חיוב הכתוב, לא היו ממשכנין מכ"ה באדר, שהרי זמנה כל השנה כולה, ובכל השנה יכול ליתן מוציאת השקל, ולא דמי למצות סוכה ולולב שאם לא נכפהו לקיימם עתה, תתבטל המצוה, לכך באה התוספתא לטעם דממשכנין על השקלים כדי שיהיו קרבנות ציבור הבאין מר"ח ניסן קרבין מהן ומייתי מקרא "ולקחת את כסף הכפורים" דולקחת משמע בעל כורחו, ולכך כבר מכ"ה באדר יכולין למשכן.

**מתוך הספר "אשכול יוסף" על התורה
וראה שם עוד דברים נפלאים**

למה לא אומרים ארור אחשוורוש?

8 תירוצים על שאלה זו ועוד מאות נושאים נפלאים ומרתקים מתוקים מדבש ונופת צופים בספר החדש "כרם יוסף" על כל מסכת מגילה, דף דף / ונדפס בתחילתו גמרא מגילה

אוצר ענק של חידושים ופנינים קושיות ומאות תירוצים 928 עמודים! / הקודם זוכה / מחיר מיוחד!
02-5373570 או 054-84-60007 (אחה"צ)

נספח ספרותי בכל רחבי הארץ

הספר מעוטר בהסכמותיהם הנלהבות של גדולי התורה מכל העדות והחוגים

סדרת "אשכול יוסף"

ספר חובה בכל בית של תורה בישראל!

4 כרכים רבי מכר: אשכול יוסף עה"ת | אשכול יוסף מועדים |

אשכול יוסף הגדש"פ | אשכול יוסף ל"ג בעומר וענייני רשב"י (המערך)

מחיר מיוחד לרגל השקת הספר החדש "אשכול יוסף" – מועדים

להשיג בזויות הספרים המבוזזות

יפה זוף ציפת בר איק | יסודי ראובן לדר |

זודעין

מעלתה כל ספרי המכון בהפצת ספרי

הרכס רב אליהו בוכניק

הספריה הספרדית | הפצת ספרי קודש רוח דוד | ולדימן בלמד בעלזא |

זמנת מוריה באשכולן | אוצר הספרים בציצית | חז"ל: בייגל איין |

מאזנים ושלל ועוד...

לכירורים והזמנות בכל רחבי הארץ: 054-8460007/8

ספרא יודע?

יכל הלומד בספר יודע!

מתיקות ועריבות היקף והדשנות

”וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֶמְן הַכֶּסֶף נָתַן לְךָ”

מדוע אחשורוש מסרב לקבל עשרת אלפים ככרי כסף...?

הנה דבר פלא הוא, מדוע אחשורוש מיאן לקבל את עשרת ככרי הכסף, ודחאו בשתי ידיו, והלא אדרבה כיון שהיה שונא ג'כ לישראל כהמן, כמו שהמשילום חז"ל (מגילה ט.י), להמן ואחשורוש לתל וחרין, היא הנותנת שכיון שהיה מלך רשע ובעל תאוה, ואוהב כסף לא ישבע כסף (משלי ט.י), ויש לו מנה רוצה מאתיים, ובמדרש קהלת רבה (סג), אמרו מלך לשדה נעבד, אפילו מלך שולט מסוף העולם ועד סופו לשדה נעבד, שואל ודורש בכל עת אם עבדו את הקרקע או לא, לפיכך אוהב כסף לא ישבע כסף?

נראה שאחשורוש התיירא ליטול מהמן את עשרת אלפים ככרי כסף, כי סבר שהמן מתכווין למכור לו עוון השמדת עם ה', שכל מעשה האיסור יתייחס אליו, והיה אחשורוש ירא מאד בדבר, וכמו שמצינו במדרשים ובגמרא (מגילה יג.), שאחשורוש אמר להמן שהוא מתיירא מהקב"ה, והיה צריך המן לשכנעו הרבה על הגזירה שהקב"ה לא יענישהו, וא"כ אחרי שהיה אחשורוש מתיירא מאד, נכנס קצת פחד בליבו של המן, וסבר למכור העוון לאחשורוש, כי היה סבור שאפשר למכור ולקנות עוונות, אולם בחיבורי ייגא דיוסף הארכתי בעניין קניית ומכירת עוונות, והבאתי מרב האי גאון בשו"ת מהר"ם אלשקר (סי' ק"ב), שאי אפשר למכור מצוות ועוונות דהוי מקח טעות, שהלא הכתוב אומר "צדקת הצדיק עליו תהיה, ורשעת הרשע עליו תהיה", כשם שאין אדם נתפס בעוון זולתו כך אין אדם זוכה בזכות זולתו, וסיים מהר"ם אלאשקר: "וכל דבריו דברי קבלה הן, ואין להוסיף ולא לגרוע".

לכן דקדק אחשורוש לומר להמן, "והעם לעשות בו כטוב בעיניך", וצ"ב כיון שהיה שונא לישראל כהמן, מדוע לא ציווהו להשמיד להרוג ולאבד, ברם לאור האמור ניחא, כי רצה שלא יהיה המן שלווחו.

אמנם אחשורוש טעה בדבר, כי אע"פ שאין שליח לדבר עבירה (קידושין מג. ועוד), היינו טעמא דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, כמבואר שם, ואין טעם זה שייך במלך המשלח. וכמ"ש בהקדמת שו"ת עונג יום טוב, ואע"פ שכו"ש דמ"מ לעניין רציחה ל"ש שלד"ע אף במלך, דהוי ביהרג ואל יעבור, י"ל דמ"מ בגוי שודאי יעשה, ולא יהרג, הוי שלד"ע, וכ"כ הרד"ק גבי דוד ואוריה, שכיון שהיה בציווי דוד שהוא מלך, היה שליח לדבר עבירה, כמ"ש "אותו הרגת בחרב בני עמון", וכ"כ בשו"ת להורות נתן (פסק י"ג טו"מ סי' קכ"ט), בביאור כוונת הגמרא בקידושין שם, שא"א ללמוד לכל התורה שליחות לדבר עבירה ממעשה דוד

דדוד ואוריה, לפי שדוד היה מלך, ואין אדם עובר על ציווי המלך.

ואע"פ שאחשורוש אמר להמן, "והעם לעשות בו כטוב בעיניך", לא סילק עצמו מחיוב כלל, כיון שהכל היה תלוי בהסרת טבעתו. מלבד מ"ש חז"ל (שם טז.) שכל מי שיש בידו למחות בכל העולם ואינו מוחה, נתפס בעוון כולם, ופירש רש"י כגון מלך.

ועוד כיון שאחשורוש מסר טבעתו להמן, נעשה המן כשכירו, וכה"ג העוון ג'כ על אחשורוש, כמ"ש התוס' (צ"ק נו. ד"ה אלא למריה), שהשוכר עדי שקר להעיד בשביל חבירו, חייב בדיני שמים, שאז אין המשלח יכול לטעון שלא יודע היה שישמע לו השליח, וכן פסק הרמ"א (טו"מ ל"ג ס"ג), ובגיליון מהרש"א דקדק כן מרש"י (קידושין טז. ד"ה אין שליח).

ועכ"פ לא נמלט המן מהעוון, כמ"ש הסמ"ע והש"ך (טו"מ ט"ז ס"ט), שאף כאשר חידשה התורה שיש שליח לדבר עבירה, כגון בשליחות יד, היינו שלא לפטור את המשלח, אבל ודאי לא באה התורה לפטור את השליח, ולכן גם בשליחות יד, המשלח חייב רק אם אין לשליח לשלם, וסוף דבר כיון שהמן הרשע צורר היהודה נתלה ונענש, ואחשורוש נתהפך ליבו, נמלט מן העונש, כי המן שהיה השליח לבצע זממו, כבר גבה חובו.

”חייב איניש לבסומי בפוריא מאשכולא דברמא”

”אשכול יוסף” - מתיקות המועדים, המתנה שתפאר את שולחן פורים!

שילעורים ודרשות לזוהר אדר

- זווייג והקל"ט את מספר השילעורים:
- 274 משזכנס אדר מרבים בשמוזה תשפ"ג
- 214 משזכנס אדר מרבים בשמוזה תשפ"ב
- 149 משזכנס אדר מרבים בשמוזה תשפ"א
- 280 מדוע אוזשורוש סירב לקבל את הכסף
- 221 זוידועיים זפלאים לפורים
- 220 הלכות פורים
- 150 פורים ומזילת אסתר
- 151 מזילת אסתר פרק ג'
- 281 שילעור בעת משתה היין פורים תשפ"ג
- 336 ריבוי משזלוזי מנות או מתנות לאביזנים

”עין זויים לבוזזיקים בה ותומכיה מאושר”

י"ל לזכות יודינו האזנים היקרים והנעמיים אוהבי התורה פטרוני העלון "אשכול יוסף" מר **ג'דעון ז'סיים** הינו ומר **אהרן ז'סיים** הינו אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, בבריאות איתנה ונהורא מעליא שיובע עימוזות וכט"ס. בכלל הברכות יבורך יודינו היקר שלומי ז'סיים הינו מוקדש ומזנח לע"ז **הזריהם הזקרים**: סאלם אליה בן מסערה זל, זוריה בת גרניה ע"ה לע"ז ז'סיים בן זוריה זל, ולע"ז ז'סיים מועלם בן סלימה זל ולע"ז מיכאל בן חזיה זל, תל. זל. זל. זל.

”וקול התור זשמע בארצנו”

להאזנה לשילעורי הרב **יוסף זזי סימן טוב** שילט"א מזוזה"ס "כרם יוסף" ו"אשכול יוסף" ע"ה"ת
073-371-8053
להאזנה לשילעור השילעורי
זווייג והמתן לשילעור האזרון
 לציענתוק והאזנה בשידור זזי: זווייג והקל"ט #
 זיתן להזריר מ"קול הלשון"